

Alueelliset verkostot ympäristökasvatuksen tukena

Kestävä kehitys varhaiskasvatuksessa
–seminaari 10.2.2011

Alueelliset ympäristökasvatusverkostot
Vihreä lippu –ohjelman alueelliset edistäjät
Luonto- ja ympäristökoulut
Muut alueelliset ja paikalliset toimijat

VALONIA

Varsinais-Suomen kestävän kehityksen ja
energia-asioiden palvelukeskus

Jaana Itälä-Laine

Ympäristökasvatus (kestävän kehityksen kasvatusta) on kaikenikäisille tarkoitettua kasvatuksellista toimintaa, jonka päämääränä on, että yksilöiden ja yhteisöjen arvot, tiedot, taidot sekä toimintatavat muuttuvat kestävän kehityksen mukaisiksi.

YK:n ympäristökasvatuskonferenssi vuonna 1977

Tavoitteet edelleen ajankohtaisia Suomessa käytetty määrittelyjen taustalla

- Kasvattaa selkeään tietoisuuteen ja huoleen taloudellisten, sosiaalisten, poliittisten ja ekologisten tekijöiden riippuvuudesta toisistaan kaupunki- ja maalaisympäristössä.
- Mahdollistaa jokaiselle ihmiselle sellaisten tietojen, arvojen, asenteiden, sitoutumisen ja taitojen saaminen, joita tarvitaan ympäristön suojeluun ja parantamiseen.
- Luoda yksilöille, ryhmille ja koko yhteiskunnalle uusia ympäristöön liittyviä toimintamalleja.

(Suomennos: Lili-Ann Wolff, teoksesta Ympäristökasvatuksen käsikirja 2004, toim. Hannele Cantell)

Ympäristökasvatuksen eteneminen Suomessa

Luontokoulutoiminta

- Natur och Miljö perusti 1986 ensimmäisen luontokoulun Siuntioon. Nykyisin noin 20 luontokoulua

Järjestötoiminta

- Suomen Ympäristökasvatuksen Seura perustettiin vuonna 1991.
 - Seura toimii koko Suomen alueella ja sen päätehtävänä on ympäristökasvatuksen edistäminen.
 - Vuonna 2005 perustettiin Syksen ensimmäinen paikallisyhdistys Turkuun: Haavi – Varsinais-Suomen ympäristökasvatusyhdistys ry.
- Luonto-Liitolla (lasten luontokerhotoiminta) ja Suomen luonnonsuojeluliitolla on myös pitkät perinteet ympäristökasvatuksen edistäjinä.
 - Kiertävät Ilmastolähettiläät

Ympäristökasvatuksen eteneminen hallinnon tasolla

- 1992 Kansallinen ympäristökasvatusstrategia
- 2005 Kestävän kulutuksen ja tuotannon toimikunnan raportti (KULTU) sisältää merkittäviä kehittämissuhteita ympäristökasvatukseen liittyen.
- 2006 Kestävää kehitystä edistävän kasvatuksen ja koulutuksen strategia ja toimeenpanosuunnitelma vuosille 2006-2014. (Kestävän kehityksen toimikunnan koulutusjaosto)
- 2006 Uusi Nuorisolaki
- 2006 Kohti kestäviä valintoja. Kansallisesti ja globaalisti kestävä Suomi. Kansallisen kestävä kehityksen strategia

Lisäksi ympäristökasvatus on huomioitu useissa maakuntaohjelmissa, alueellisten ympäristökeskusten ohjelmissa sekä paikallisissa kestävä kehityksen ohjelmissa

VALONIA

VARSINAIS-SUOMEN KESTÄVÄN KEHITYKSEN
JA ENERGIA-ASIOIDEN PALVELUKESKUS

Alueelliset ympäristökasvatusverkostot

Suomessa toimii useita alueellisia yhteistyöryhmiä, jotka edistävät kestävän kehityksen kasvatusta ja koulutusta sekä keräävät ja välittävät osaamista ja kehittämissideoita.

Yhteistyöryhmät kokoavat yhteen alueen kestävän kehityksen kasvatuksen ja koulutuksen toimijoita

Taustalla tarve saada ympäristökasvatuksen rooli vahvemmaksi ja näkyvyys kunnissa paremmaksi

Toimivia verkostoja on:

- Hämeessä
- Keski-Suomessa
- Pirkanmaalla
- Pohjois-Savossa
- Uudellamaalla
- Lounais-Suomessa (Varsinais-Suomi ja Satakunta)

Valonia Varsinais-Suomen alueellisena keskuksena

Sateenvarjoryhmän toimintaa konkretisoivat alueelliset ympäristökasvatuksen keskkukset Satakunnassa ja Varsinais-Suomessa

- Valonia – Varsinais-Suomen kestävän kehityksen ja energia-asioiden palvelukeskus:
www.valonia.fi

ITÄMERITALO

Valonia, www.valonia.fi

Union of Baltic Cities

-ympäristösihteeristö (UBC),

Centrum Balticum –keskus

Itämeren alueen Terveet Kaupungit ry.

Vanha Suurtori 7, TURKU

Valonian toimintatapoja

- Asiantuntija-apu kestävän kehityksen strategioiden ja ohjelmien laadinnassa
- Energiatehokkuus- ja energiansäästösopimusten laatiminen ja/tai tuen antaminen
- Hankkeiden suunnittelu ja toteutus
- Koulutukset, kurssit, seminaarit ja asiantuntijaluennot
- Materiaalien kokoaminen ja välittäminen
- Infotilaisuudet, keskustelufoorumit ja kyläillat
- Teemaviikot ja -näyttelyt
- Kiertävät näyttelyt ja lainattavat materiaalipaketit
- Kansalaistapahtumat ja kilpailut
- Verkkosivujen ja tietopankkien kokoaminen ja ylläpito

Keskeiset teema-alueet

- Energia- ja materiaalitehokkuus
- Kestävä liikkuminen
- Vesiensuojelu
- Ympäristötietoisuus ja -kasvatus

Ympäristökasvatus

- Luontotuntemus
- Ympäristötietoisuus
- Taide
- Vihreä draama
- Sadut, leikit, pelit
- Seikkailutoiminta
- Perinnekasvatus
- Kuluttajakasvatus
- Kansainvälisyyskasvatus

Vihreä lippu

Vihreä lippu on päiväkodeille ja kouluille kehitelty käytännöllinen ja tehokas ympäristökasvatuksen työkalu

Suomen Ympäristökasvatuksen Seura ry. on kehittänyt Vihreän lipun Suomen oloihin. Se myös vastaa Vihreä lippu -toiminnasta

Osa kansainvälistä Eco-Schools -ohjelmaa

Eco-Schools -toiminnassa on mukana

- 40 maata
- 20 000 koulua ja oppilaitosta
- 6 miljoonaa lasta ja nuorta

VALONIA

VARSINAIS-SUOMEN KESTÄVÄN KEHITYKSEN
JA ENERGIA-ASIOIDEN PALVELUKESKUS

Alueelliset edistäjät

ympäristökasvatuksen asiantuntijoita, useimmiten luontokouluja.

Tukevat osallistujia Vihreä lippu –työn eri vaiheissa

Verkosto kattaa lähes koko Suomen; Yhdeksässä maakunnassa

- Koulutusta ja kokemustenvaihtoa
- Neuvontaa esim. suunnitelmien ja raporttien tekemisessä
- Vierailuja päiväkoteihin, kouluihin, tai oppilaitoksiin
- Kokemustenvaihtotilaisuuksia
- Mahdollisuuden tutustua Vihreä lippu -raportteihin

VALONIA

VARSINAIS-SUOMEN KESTÄVÄN KEHITYKSEN
JA ENERGIA-ASIOIDEN PALVELUKESKUS

Luonto- ja ympäristökoulut

Luonto- ja ympäristökoulupäivät ryhmille

Luonto- ja ympäristökoulut toimivat päivähoidon ja perusopetuksen tukena. Kasvattajat ja opettajat voivat osallistua ryhmiensä kanssa luonto- ja ympäristökoulujen järjestämiin ohjelmiin luonto- tai ympäristökoulujen tai oman päiväkodin tai koulun ympäristössä ja tiloissa.

Koulutukset kasvattajille ja opettajille

Luonto- tai ympäristökoulupäivien lisäksi suurin osa luonto- ja ympäristökouluista järjestää koulutuksia opettajille ja kasvattajille.

Kestävän elämäntavan edistäminen päiväkodeissa, kouluissa ja kunnassa

Monet ovat myös Vihreä lippu -ohjelman edistäjiä, ja auttavat sen puitteissa kouluja ja päiväkoteja luomaan kestävän kehityksen ohjelmia ja saavuttamaan tavoitteensa kestävän elämäntavan tavoittelussa. Useat luontokoulut ovat mukana myös kunnan kestävän kehityksen suunnitelmien tekemisessä ja toiminnassa tavoitteiden saavuttamiseksi.

Luonto- ja ympäristökoulut

Oppimista aidoissa oppimisympäristöissä

Luonto- ja ympäristökoulujen opetus tapahtuu aidoissa oppimisympäristöissä. Opetusmenetelmät ovat elämyksellisiä, ja mukana ovat kokonaisvaltaisesti kaikki aistit, sydän ja aivot, kädet ja jalat. Vastuullisuushan syntyy omakohtaisen merkityksen ja tunteen kautta.

Kriteerit luonto- ja ympäristökouluopetukselle

Jotta luonto- tai ympäristökoulun toiminta olisi laadukasta, toiminnan on täytettävä laatukriteerit.

Luonto- ja ympäristökouluja vajaa 30.

<http://www.luontokoulut.fi/luontojaymparistokoulut.php>

VALONIA

VARSINAIS-SUOMEN KESTÄVÄN KEHITYKSEN
JA ENERGIA-ASIOIDEN PALVELUKESKUS

Muita tukea antavia tahoja

Suomen Ympäristökasvatuksen Seura:

www.ymparistokasvatus.fi

Haavi – Varsinais-Suomen ympäristökasvatusyhdistys

Luonto-Liitto: www.luonto-liitto.fi

- Luontokerhotoimintaa
- Ilmasto-, Itämeri-, metsä- ja petolähetttiläät kiertävät kouluissa

WWF: www.wwf.fi

- Naturewatch-tutkimukset
- Oppimateriaaleja